

July.

Sebina:

B. Slov.

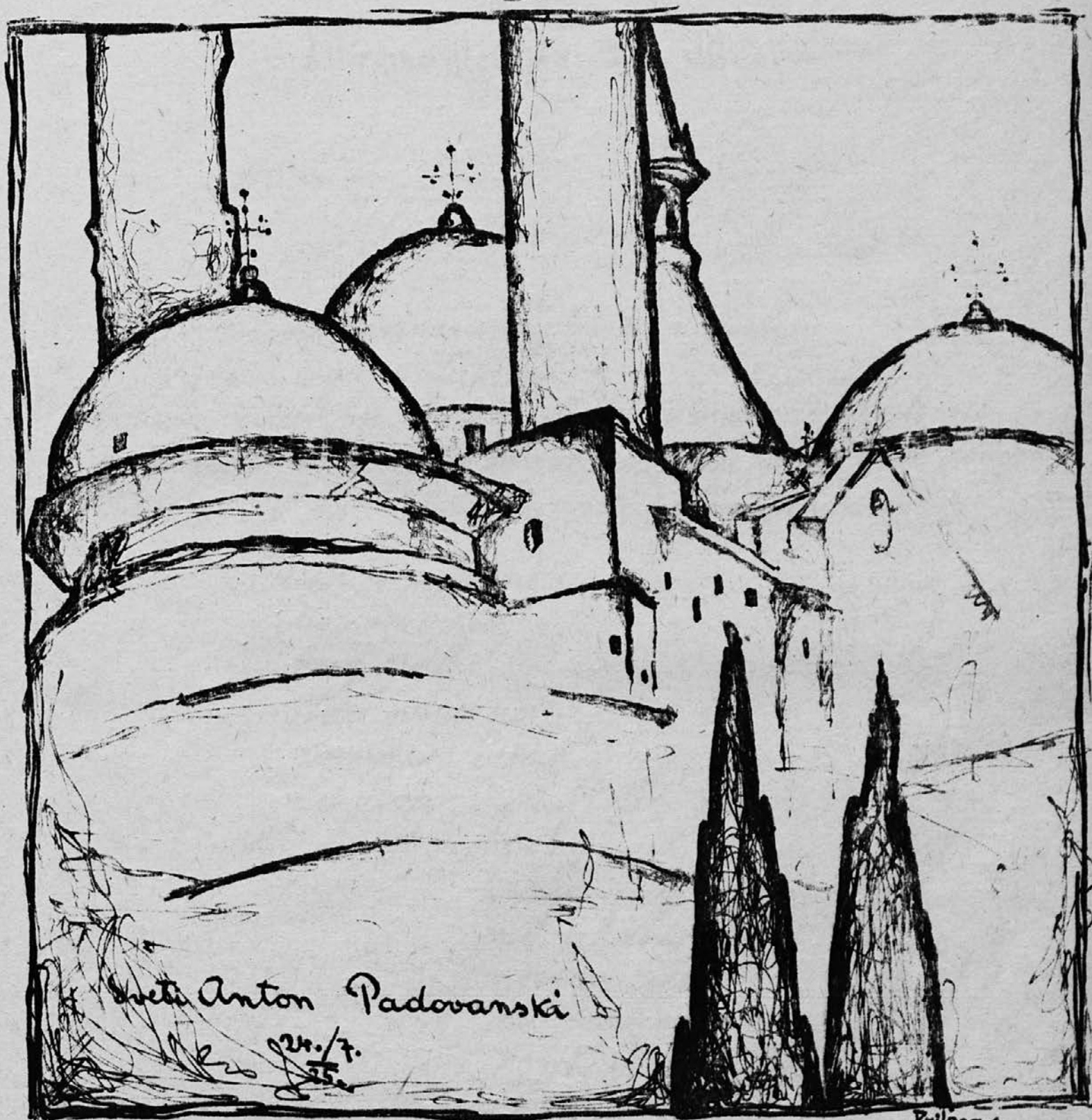
Mlakarjevina: Ovojna slika in priloga.	
Tone Krošl: Klic strazarjev	1.
B. Sedivij: Oče naš, ki si v nebesih	2.
Škender: Nova beseda	4.
E. H.: Moja strast	5.
-a-: Maksima	6.
-B-: Brez krmila	6.
Leop. Hranek: Tujec	7.
" " : Mlada pesem deklice	8.
Jak. Richter: Kralj na Detajnovi	9.
F. Borko: Zetev	12.
Anton Bošteli: Besem	13.
" " : Fantovska	16.
Razgledi.	
T. H.: Nova romantika	17.
A. Jurčič: Dučki Oras	18.
B. Velj.: Drobci	19.
K.-e-: Ojka, sv. Primož, Kamnik, Stična	19.
F. F. Ačko: Pomladna romansa	} (Kompozicija) 20.
" " : Polovica	

V majniški številki napovedani almanah radi gnetnik
težko ni mogel iziti.

Literarni list, "Strazni oguji" izdaja Katoliški dijaštvo v Mariboru.
Mnoge katoliške sodelavke so ni muerje, "Strazarjev". Vse so odgovorni.
Sprejemajo stvarne kritike in prispevke od vseh.
Srednecna številka stane za dijake 3- din, po pošti 3-50 din, za vse
druge 5- din, po pošti 5-50 din. - List ne izhaja periodično, ampak po potrebi.
Iska ga Kamenotiskarna Glanič v Mariboru, Splevarstva ulica 8.

Za "Strazarje": Edvard Korbek, Maribor, Glanič trg 7.

Urednik: Tone Krošl, Maribor, Korošica 12; Upravnik: Matko Wraber, M. Klemenčev trg 18.

Sveti Anton Padovanski

24. / 7.

Priloga 4.

— STRAŽNI — 1 — DGNII —

— Literarno glas. mar. kat. dijaštva —

Klic stražarjev.

Klic stražarjev odmeva v noč in vihar:

Ognji! Ognji, plapolajte!

Da vas vidijo vsi romarji na potu v deveto deželo, da
razsvetlite vsem pot do mlade zave, vsem, ki so dobre
volje... V noč in vihar raste pesem stražarjev:

Pesem so naše noči.

Noč in vihar

krog nas.

Nad nami pa

zvezde in vseмир

in Bog.

Mi stražimo
kralja Matjazja;
mi čakamo
novega dne;
mi hočemo
novih ljudi.

Pesem so naše noči.

Noč in vihar

krog nas.

Nad nami pa

zvezde in vseмир

in Bog.

B. Ščivý: Oči naš, ki si v nebesih.

Utrgala se je iskra od neskončne Ljubexni in razgula naše duše. Nehali smo biti surove zveri, ki zro ljudi in narode. Ne priznavamo več tiste znanosti, ki se je osredotočila v fizičnih in kemičnih laboratorijih, da iznajde čim uspešnejšega sredstva za ubijanje in pobijanje človeštva. Življenje obkaja v nas zmagovalce in življenja hočemo, ne mrtvi.

Življenje pa se javlja najbeličastnejše v Ljubexni. Brez Ljubexni se da samo životariti, ne pa živeti. Ni nam nič narvoja brez Ljubexni in ne napredka. Brez Ljubexni se ne da doživeti v borbi življenja zadobljene rane. Čudoviti lek je Ljubexen: dviga padle, daje moč slabotnim, tolera žalostne, v sporih in razpustitvah zedinja, sovražnike pretvarja v brate in sestre. Ljubexen je ugoden veter v jadra človeške osebnosti na razburkanem morju življenja. Trnjam in oratam na naših poteh odlozema bodice. Neoklesanim in neuglajenim robovom naših osebnosti odkerha ostreine, v temi nas razsvetljuje in nam kaže pravo pot. Ona je gonilna sila, ki nam ne pusti nikoli mirovati, niti se ustaviti in maguet je, ki izvrablja iz naših duš usmiljenje in požrtvovalnost. Jezik je, ki ne govori in vendar vse preprija. Reka je, ki potopi v večnost požabljenja vsa slabo.

Ljubexen napravlja iz siromakov duševne bogataše. Iz neumnih drobtin znanosti ustvarja učnost. Brez spletk izobrazi diplomate. Brez topov, orožja in revolucij privede do oblasti. S preteklostjo spaja sedanjost. Daje nam neustrašenost in moč, da upamo moliti gigantsko generalno izpoved, nam, ki smo obloženi s svojimi grehi, z grehi svojih pradedov in z grehi vsega človeštva vseh

vekov. S solzami keranja pere naša lica in razliva naše ponižnost. Iz želja naše krvi porajajo jekleno-trdni sklep, da izrgemo iz svojih duš vse, kar je slabega, vkljub vsem bolečinam, da popravljamo usodne posledice grehov in zmožnost umrlih rodov.

Naš motni pogled zbistri in pokoraj vse druge razglede. Nič več ne gledamo razlik med nežnimi in zgrbančenimi lici, med belo, rjavo in črno poltjo. Vsako človeško uho nam je čudežen, živ telefon in radiosprejemna postaja. V človeškem očesu ne vidimo samo najpopolnejšega fotografskega aparata, ki vsak dan potroši nebroj plošč in jih shranjuje za poljubno uporabo v bodočnosti, ampak tudi vrata, ki sprejemajo v naše duše vse duševno bogastvo sedanjosti. V vsakem človeškem telesu vidimo svet, ki so v njem rešeni najtežavnejši problemi iz vseh panog znanstva. Ta svet je svet duše. Tudi ključ pa ključ ni večbi ključ večna Ljubega.

Zato nam je jasno o teoriji in praksi, da so si vsi ljudje in vsi narodi bratje in bi naj v tej Ljubegi tvorili eno samo veliko družino, pod streho same ene, Srečne Cerkve. Vsled tega ne opazimo narodnih in državnih mej, ne delamo razlike med hieroglifi, gotico, latinico, glagolico in cirilico, ko oznanjamo Ljubega in kažemo pot k njej. Pri tem delu črpa vsak posameznik kapital iz celotnega bitja svojega naroda, da mu ga porrne s stoletnimi obrestmi. V primeri svoje slavo je Gotska zelo majhna dežela. Če pa bodo še tako majhni narodi postali veleni Ljubegi in se v resnici postavili v službo večne Ljubegi, potem bodo svojo bodočnostjo osramotili po številu sedaj močnejše, nasilne in krivične narode. Nobenemu v človeško telo organsko spojenemu sistemu najpopolnejšemu

strojev ne odrekamo pravice do sredstev, ki so mu potrebna, da more biti dobro vrodje duše. Borimo se celo za to, da bi mogel vsakdo najti varen pristan v družini, kdor ni za višje cilje odrejen.

V ognju, zažganem od iskre iz nebes, smo spoznali, da ima ljubezen samo eno zapoved: ljubi Boga nad vse. Sto ljubeznijo v srcu hočemo biti moderni vitezi, ki ne osvajajo z mečem zemlje za ljudi, temveč z ljubeznijo človeške duše za Boga. V luči tega ognja nam je jasno, da ne ljubi Boga, kdor ni odstranil iz svoje duše vsako mržnjo, kdor ne ljubi vseh ljudi in vseh narodov, kdor ne mudi stem večjo ljubeznijo in poštenovalnostjo roke v pomoč, čim globlje je padel kak posameznik ali narod. Ničesar ne premoremo brez te ljubezni. Zato upiramo svoje oči k Tebi, neskončna ljubezen, ki poznaš in vidiš našo dobro voljo, vso našo keščino, vso našo slabost. Zato v trdnem prepričanju, da se je ni dotaknila laž, se drguemo iz globine svojih duš izreči besedo, ki so je polna vsa naša usta, Tebi, ki si v nebesih naš Oče.

Skander:

Nova beseda.

Življenje
nova besedo piše v naše zorenje.

Vsa jutra nam je stujó zarjó oblila,
in vsako sanjo nedolžno je z gadjimi vitki ovila.

Življenje besedo velikih mest nam piše v zorenje:

Prosojne tiančice, razgaljene grudi in roke,
 rože žetke, razsute v vse dalje široke,
 deklice nedoročle, z otroštvom pristriženih las:
 v dušo demimondke, Madone preciste v obraz.

Evropske bexnice, bari, bordeli in bali,
 idioje bakhavalije, orgije, karnevali.
 Nad vsem pa čarno razkošje razpaljenih teles,
 razkošje v edino misel: zemlja nebo je nebes. —

Ko bi ne bilo Boga:
 srce bi morali vreči v to lavo na cesti
 in čexenj bi tekli sokovi razbeljenih gorja. —

A Bog živi
 in naš Bog je Beseda moči ---! —

E.K.-

Moja strast.

Jaz sem prijatelj duši
 in ne poznam telesa.
 Zato je trda moja beseda.
 Hodil bi varovat
 Možu in Ženi,
 pa bi nič ne govaril.
 Sedel bi v kotu
 in opazoval Življenjske duše —
 obraz brez krivde.

To je moja sladka strast.

-a-

Maksima.

Čemu ti življenje — večni boj.
 Čemu hrepenenje — vedna bol.
 Čemu nam bol — večno zehanje.
 Čemu pa smrt — večno življenje.

-B-

Brez krmila.

Temna je moja misel. Tako kakor nad grobovi žaluje,
 žali za daljo in izgubljenimi cilji. Neven, prijatelj, ali si
 že hodil po teminah ob viharju. Toda kadar pojdeš, se spo-
 mniš teh besed in laže ti bo: Nisem sam.

I.

Ves nebeški svet si je nad dvema popotnikoma,
 ki hitita temo drug ob drugem v temo pred seboj.

"Zverde", dahne dekle.

"Zverde! — A kje je moja in kje Tvoja?" vpraša
 pogled "mladca dekle in nebo.

"Utrinek!"

"Utrinek se je vtrnil in hiti v svetlem loku čez
 temo in vprane.

Vera mi je vzeta. Vera v življenje, v cilje in dalje.
 Ne maram več zanje.

II.

Dva mladca spita v mirak.

"Svete hramove, tajne katedrale — čemu kušiš?"

Glej, nad nama zverde in nebo!" di solncen mladec.

"Kje so zverde, kaj je nebo!" — Moja zverda se je vtrnila.
 Zame ni "ne nebes, ne pekla" — sin teme.

V koga verujem? - V dekle? - Ne.
V koga verujem? - V življenje? - Ne.
V koga verujem? -

III.

Obični koridorji, temni starci, ki niso bili nikoli mladi.

- Moja zadnja beseda: Pojdi in ne greš več! Ne
izkušaj me! Posledice nosi sam! - mladi starec.

Sim temo molči.

Ne verujem več niti v paragrafe, niti v bodočnost.
Vera mi je vzeta.

IV.

Priznisk jesenskega cvetja.

Sim temo tripi v koncu.

Ti, moje mladostno iskanje, ti, moja večna daleč,
Kje si? Kam? -

Krikanteme se razcvetajo. Polu živ in grobna tišina.
Upanje in dih samo v nedogled: Vera.

Verujem! Verujem! Verujem!

Verujem v Dekle.

Leop. Stanek: Tujec.

Truden je šel v obični večer.

Iskal je bele poti,
iskal rdeče luči
in tihega doma --

Dronil je zverž na svojo pot,
toplik rhlani ob brlečo luč

in rož v svoje srce.

Ves bolan je sedel na kamen
in pel večerno molitev
romanjev:

Židaj, židaj v tej temni noči,
ko me je tako silno strah,
strah v pričukovanju, o Bog,
vem,
ko ko skrivnostna je moja bolest...
Nocoj, nocoj vem:
objel bom vsa razpotja,
izpil vsa temna temna:
- rože v očeh -
- za spomin! "

Mlada pesem dekhice.

O, ko bi mogla izpiti dehtenje rož,
izčeti opojnost polja,
objeti daljino zvezda--

Odgrnila bom pisane zavese,
spustila kite nageljnove rožic
raz okno,
morda pride dih polja
v zvonenje srebrne noči
pod okno moje--
Blani stegnila bele bom
v mesecino,
in prosila v trpkosti želj,

morda se skloni tiha zvezda
in me poljubi v beli sen...

Jak. Richter:

Kralj na Betajnovi. (Probeci razbite slide).

Imamo dva Kralja Learja, zakaj ne bi imeli dveh Kraljev na Betajnovi? - Ne, ne bilo bi jih treba! Slovenska mati, ti si nisi rodila Kralja, ogrunježa v skrlaten plašč, povelicane-ga z blestečo krono na glavi - Tudi Kralja na Betajnovi ne bi smela! Pa s kom govorim? Saj ga nisi rodila ti, mati-mučenica, polna ljubexni in molitve na svoje stroke. Saj tvoje oko se ni zavelo ob svitu zlata. Daleč preko slovenskih gor - preko slovanskega morja se je moral roditi ta paukert človeškega srca: - mamon - Brekolni, človek, kremitel njegovega rojstva, mogoče se te potem Bog usmili in te reši iz železnih verig. Ne - postoj - potrkaj na srce - in pomisli, kdaj si se zadnjič vdal računanju... Čudovišče moro imajo ševilke! Zvečje ti moč gane, da ne misliš ničesar več, samo ujim se udajša - kakor najmočnejši struči... Luzenij, bodi človek! Ne meviša z jokavimi očmi, človek, da ti bo solnce življenja odsevalo iz čela!

Kakšna nevesta si ti, zemlja slovenska! Tudi se zagleda vate, ne more več nehati odzvanjati tvoji lepoti. O, imela si že snubcev in se jih boš imela! Kakšna dolina, vsak hribček je takšen, da se je moral Bog ob njegovi stvaritvi muditi gotovo več do šest dni. Semo iz zavisti ne napišejo tvojega imena na solnce, da bi bral vsak dan ves svet - od vzhoda do zahoda.

V tihi globeli, mirno sanjajoči ves božji dan, si nemozen človek naših dni lahko oddahne. - V rodno gundo se razije - in postane mireu, zvenec od rodne gunde... Ključa si utrgati Ros injeu jezero...

Kaj je pesem naših travnikov in ujev, hribov in dolin, senožeti in
dobrav, temnih gozdov in divjega skalovja - ? Oh, da bi bila odmev
božji, da bi ne bila rezanje satanov...

Vsega je v Podmirju samo majhen kos. V globeli leži
travnik in ujeva, v sredi med njivami gnezdi vas, Ruvaku za
vasjo pa zemlja vzkipi in na griču se beli cerkev Marije Tverde.
Mimo kraljice nad dolino, mirno sveti boječim. Dolini pa ople-
tajo venci planine, po katerih teko sredi razkošnega gozdovja v
nižave ravnave črte - braxide potnih srag majke zemlje. Tu pa
tam je rumena zaplata, njiva gorskega kmetja sredi gozda. Na
vrhu pa senožeti in pašniki, kjer je brerskrbust in veselje doma.
- To je svet v Podmirju, stisnjen v eno misel - oko slikarjevo bi ga
bilo veselo - oko Matere Tverduke pa joka...

Tomanov dom je nekoliko nad vasjo. Ne stoji na
samem, a tudi ne dela družine. Od spodaj je zakrit v senco
jablan in hrast, od zadaj pa se blešči njegova čista belota tja
čez ujevo do Brete, dročnega potoka, ki goni žago po celi dolini, žo
tam, ko se lahko stungo preskoči, pa tja doli do Nazarja - po
nosnega doma najmanjših bratov... Breta ni lepa, premajhna
je, da bi lahko potrkala svoje lice. Preko pecinpa se peni in buta je-
zno na žagina kolesa. Tudi Tomanu simajo žago. Oče se večkrat
sali in pravi, da je to njegov Kapital. Prav nerodno izgovarja
to besedo. Ni baka se žnjo. Tako barvo nima iz njegovih ust, kakor
bi se hotel ž njo norčevati iz celega sveta.

Za starodavno javorjevo mizo sedi Tomanova dru-
žina. Iz široke rjave stlede spechi mize se dviga proti stopu bel
steber dišee upare podmetene juhe. Sveti Duh - bel golobček v
stekleni Krogli - plava na stopu v gostih valovih. V Tratnikovih
hiši govori spomin dedov in pradedov... Oče moli pet očenašev
na čast svetemu Duhu za blagoslov božji. Družina odgovarja z

običajnim glasom: Prvo besedo nekoliko zategujejo, potem se pa ena maši nad drugo — tako, da ji ne spoznaš pomena. Samo križ na koncu molitve pride do veljave. Oče s priporočja celo družino: „Bog nam daj srečen popoldne, Bog nam daj v božji gnadi žbeti in umreti.“ Ko je nehal, je začel meriti obrabe okoli mize. Njegov Jožetu se je ustavil: „Si značunal?“ „Seu“ je Jože z zadovoljnostjo prikiaval, in vem, da mi ne bo mogel ne manipulant, ki je prevzemal blago, ne Tratski Tone premakniti niti ene številke. Na tui načine sem značunal — pogledajte, celi zverek sem popisal — vedno se je ujemalo. Ne odstopim niti od ene številke.“

Lojze, mlajši brat, je gledal Jožeta s toplimi očmi. V očeh si videl, da sta brata. Nad očmi se mu je bočilo odkrito čelo, za katerim je skrival več, ko je bilo videti na prvi pogled. Ti talenti so ga mučili. Pri delu na polju so ga delali nemirnega, nešteto krat se je zagledal po beli cesti v tujino. Ni mu bilo usojeno. Stihitel ga je starejši brat Jože. Da Lojze ga radi tega ni sovražil.

Čokarji račune! Rad bi videl! Tone iz Trata je danes pri naši žagi zafikljivo namigaval na pest leca, ki ste ga vi, oče, prodali posebej, brez zveze s Tratuiki. Še zavist bi si lahko zase pribravil. Našega je naracunal na dvajsetkrovn. Jaz se čudim, ti, Jože, jih imaš dvaintrideset.“

Tedaj je Jože zablislil z očmi, pogleda sta križala z očetom, ki se je preplašen obrnil proč — in enkrat je vprašal. Joče pogledal brata, nato se mu je čelo bolesto skrečilo, vsa kri mu je izginila iz obraza, ki je postal ožjen in vel, kakor bi jo ljubil smrt. Ni bila ranjena samo njegova čast, cela Tomanova hiša je težko dihala. Tedaj je pivrela na okan, kar je skrival Tomarov mladi rod v gnevu svoje duše — in si uinpal oštunjenosti oč.

Tratuiki so hudici, pajki, ki so razpredli svoje mreže po celnem šodmirju. Celo faro bi radi požrli, mi smo jim prvi padli v zrela.“

Jožetu je bilo lažje, ko se je razbremenil. Lojzeta pa je raz-
drževal fantovski ponos. A sčasoma se je premagal:

Za Tomane bi delal, za Tratnike ne bom. Dokler midneke
stajo, me bodo videli, potem se pa naj sam opotekam po svetu. Če bote
še dalje žagali za Tratnike, pojdem od doma. Vi, oče, verjamete
Tratnikom, kakor bi vam govorili iz prižnice. Tone je še hujši ko
stari. Pa daleč narazen nista. Polna usta imata prijaznih besed,
samo sladko prilivovanje jih je, a v resnici vidita in grabita le našo
žago, ki jima reče napol zastoj. Mi jima zardosti domača ga-
leja, za katero bi rada posekala ves les iz Podmurskih gozdov. V
svoje lačne prste sta zagrabila Repenško, Doornikovo in Podlinsko.
Če ljudje vedo povedati še več. Tako pravijo, da tudi Tomanova
žaga reče le za milijonarje, ker so domači uvarjeni jesti ose-
njak. Pravijo, da imajo Tratniki krou v fari in da ste jim jo
vi položili na glavo. Oče, ljudje to pravijo, vi pa tega ne veste.
Vam so Tratniki več ko lastni otroci."

Oče ni odgovoril ne besedice. Oči je pogremil v slavo. V
sobo je legla tihota, kakor na Rivo polje. Stari Tomau je Riva-
vel. Tako razpoloženje ni bila domača pesem. V muršiški tiši-
ni bi slišal, kako je zdaj pa zdaj zažgalo v gelu. Ali so
bile solze, ali je bil žolč? Ljubil je svoje otroke, ponosen je bil
na sorjo žago, a sedaj, ko je imel sive lase in je čakal, kdaj
se bo lahko usedel na zapecček, so šli in so mu iztrgali ta
ponos, ki je rastlel v njem leta, dolga leta... lastni otroci.

(Nadaljevanje sledi).

fr. Borro:

Žetev.

Žetev je na poletu.
Včrni mesec
je zabredel po črni temi

do ozvezdja gostosencev...

Blagoslov v svetilki od brezvestija usiha.
Žetev. Belo svezost Bogu
položilo je življenje med to uro minir.

Žetev, žetev, žetev:
dragoceno zbirko zlatih runc -
blagoslovi, blagoslovi jo,
Ti, naših src
Gospod, Gospod!

Anton Bostecl:

Pesem.

"Naši dedje so pesem imeli,
v njih sreci so ljubezen nazneli,
svojo v pesmi so čast razdeli!
Razodejmo se mi!
Za čast naših mater in naših žena,
za sladko čistost naših sestra
velja,
da smo Kladivo, Kladivo, Kladivo
v rokah Boga!" (Pregelj).

Najtisjia bridkost, največja radost, to je pesem. Čudovito
snovanje iz sebe, iz misli in čustva srca, iz opojnosti zemlje, iz
vse polja in vse planin, iz skrivnosti spočetja, brstenja, rojstva
in smrti, in se iz omotice idalnih svetov, iz prve sladke boleči ob
misli, da sta dva eno in iz največje, najtežje skrivnosti, ki je
Bog: to je melodija pesmi od večraj in danes. In tako bo tudi
ostala, dokler bodo pela srca človeških stot. Pesem, umetnost,
lepota, ali kakorkoli se že imenuje, prostrano je njeno kraljestvo!
Prostrano, kakor je neskončno človeško srce, skrivnostno, kakor so

skrivnostne njegove globine!

Cena človeštva je njegova kultura in svet kulture je roj lepote, je pesem. Kaj je pesem? Fantno obliko sedeta duševnost, odsev božanstva v človeku, iskranje večnih vrednot, žetovarjenje in molitev! Za človeka je glavno, razodeti si skrivnost narave in priti tako bližje k Bogu --- K njemu najkrajša in najlepša pot je pot smetnosti." (Fran Tratnik).

Tvoj prve pesmi me ommamlja. Samo zaslužil sem jo, nosim jo s seboj, toda nikdar je nisem zapel. In vendar živim iz nje. Dolina v prvem zelenju, mačice ob potoku, ponos butare na cestno naselje, Bogec v grobu in zvonovi iz Rima --- ne, saj ne znam govoriti. Tihota nedelje, Ro so v čadu tonili obrisi planin na obzorju, belo svetilišče na hribu in hiša prve mladosti, prva beseda iz Rujige in prvi polet breptenjenja za idaljinim, nequanim, to so mahli a --- Rodo iz tistih dni. Gregorčič in Aškerc, sočna baladnost Desetega brata in oni daljni, čudoviti Kanaan in Egipt --- pesem, pesem!

Vse je pesem in vsak človek jo ima. Skriva jo v najtišji globini srca kakor zaklad. Tčasih pa vzkipi in pride na dan. Tega se iz duše kakor otkan, opaja in vžiga. In zopet je jecljanje otroka, ki ne zna govoriti, dihanje rož v sanjajočih otrovih. Tčasih je imerjena in ubrana, potem pa spet trda, strastna in težka. Prešerna je in postkočna, pa tudi tiha in otožna kakor novemberški dnevi. Je kakor človek. Najvernejša slika srca, lepa in polna bolesti, kakor življenje. Čuo ima: lepa je! In to je dovolj.

Odkrita je pesem. Lajni ne poruša in hinaročine ne topi. Pesem, ki laže, ni pesem.

"Iz srca svoje so Rali pogumale" ... (Prešern).

To je bogastvo njihove dedščine. Kar ni porojeno iz doživljanja, iztrgano iz srca, je papir in slepilo duha. Čas je najbeljši sodnik, ki boči graje od pleč. Subjektiona resničnost je tudi stvarine. In čudno se subjektiona doživljanje idejnih vrednot pri-

blizja objektivnemu redu, tem popolnejša je umetnina. Zato je sveto pismo tudi svet in zakladnica lepote. V čutni podobi nam razodeva najvišjo skrivnost, v lepoti oblike se zrcali lepota objektivne resnice. Sveti Duh je največji umetnik.

Ali ne nosi ena Rujiga naravnost naslovov: pesem, ali ni Jeremija največji elegič človeštva? In evanželij in Jančovo Tridenje? Sploh: skoz vse Rujige se preliva in valovi pesem; biblična znanost zadnjih let to vedno bolj potrjuje. Brevir in liturgija — pesem! Zato se ne čudim, da živi toliko pesmi v duhovniških vrstah. A je vprašanje: ali je pesem prav vabila duše, želje lepote, v Gospodovo hišo, ali pa je vseživljajoči Duh božji ubral razglašene strune srca, da so zapele. Najbrž bo oboje resnično.

Naslonil sem se na srce prirode in poslušal: bučanje valov in onemelost puščave, hrepenenje planin in zvezd trepetanje, belo in rdeče brstenje pomladi in trdnost zorenja jeseni, ivja tiha bolest in opojnost Ravnih noči, vse, vse je le pesem Duh!

V notranjost sem uprl svoj pogled in spoznal: misli zavoji in požari strasti, voloda božjih otrok in nekončnost cest, zamačenost Katedral in sedanjosti bol, dih razvajenih mest, nageli Kmečkih vasi, sila ljubezni in Kletec sovraštva, vse ono čudno, skrivnostno, ki je v nas in mu vendar ne vemo imena, vse, vse je le pesem [človeka!].

Pesem je zdravje in blagoslov. Odkriva tajine srca, gleda iz časnosti v večnost in razodeva harmonijo vesoljstva. Pesem je polet duše k Izvoru, hrepenenje po luči in solncu. Ni sicer vedno dokaz popolne dobrote, toda vedno je priča hrepenenja po boljšem: „Böse Menschen haben keine Lieder!“

Komur je usahnil vrelce lepote, tega se boj! —

Človek, ki nima v sebi muzike,
ki ga ne gane sladkih zvočkov sklad,

je zrel za izdajo, za razboj in hlimbo,
vragibi duha so temni mu Rot noč,
in čuvstva so mu mravčeva Rakor Creb.
Narj se zavesti ni —"

(Shakespeare: (Bianco Trugore).

Strme gredo od srca do srca. Tës narod brendia na uje in
je melodija: bol in radost, mada in obup, izrek in Res, Arvanje v temi
in hrepenenje po zvezdah, po noži skrivnostni, Ri je sreča in mir.

"Kolyka na morskem se dnu razbolela je,
v biser je stinila svojo vso bol —
srce poeta — kaj v tebi se zbralo je?
srce poeta — od uje si bolub."

(Župancič).

V videsih je narod utečel svojo pesem, v njihovi pesmi
je Rakor v zrcalu spoznal svoj obraz. Bol tivec je v njih prikipela
na dan. Misel, Romaj zaslutena, skrivnost, v sonnetu zavesti
zaslanjana, je v njih volječila in dobila obliko?

"Dichten heißt des Volkes Herz ergründen
und Weisen finden, die sein Wesen künden."
(O. Henstock).

(Nadalgjevanje sledi).

Fantovska.

Bela cesta v roso polje.

Jutra čar.

Na iztoku vriska solnce.

Jasen dom.

Beli dom ob beli cesti:

Ah pozdrav,

nagelj krvavi na oknu,
poln vonjav.

In za oknom so skrivnosti:
črešnjev cvet,
in dve lučki, ko dve zarji
v nedogled.

Ah, dve tožni, sladki zarji,
v njih nebo - -

"Kaj bo iz tega? Kaj bo iz tega?" v meji
sčinkavci pojo.

· RAZGLEDI ·

J. K. Nova romantika: Romantika je specifično Rečana.

Nova mladina raste v novi romantiki. Priznava veselo in brid.
Rosti tega sveta, tudi veruje v madrenskega, s katerim jo družijo luči ve-
dno in poudar, zlasti ob altarju. Tu se vglablja v liturgijo in skrivnosti
Jezusovega življenja, ki jo hodi po svoji domovini. Nad vsem pa je
hrepeneje po nedosegljivih dalgah.

Divja, strastna je gonja za srečo. Tve nam je ubila, ubila nam
je dušo. Tudi posameznikom. Nasa s svojim panem et circens. To itak
ne priznava in nima duše. Ostalo pa je vendar globoko, globoko v člo-
veskih srcih hrepeneje po duši, ki je iskalo uteke s spiritizmom in z
intelektualizmom. Pa je ni našlo. Zato je poraslo v iskane nove poti.

Mladci so jo odkrili: Dva sveta, vidni in nevidni, sta

zadržanosti v človeku. To je človeško bistvo, ki zahteva, da ne more in ne sme biti mišljenja brez dejanja, da mišljenje zahteva celega človeka z vsemi njegovimi silami.

In to je bistvena poteza, ki loči novoromantiko od stare.

A. Jurčec: "Pački Orao." Vjesnik Mahnićevog štackog orlovskog okružja. Zagreb 1925.

Če pogleda človek na kulturne razmere in njih stremljenje pri nas Slovencih in na one pri bratih Hrvatih, začuti neko razdaljo, ki je pa le umetna in ki se mora premostiti. Bocharjamo odločno, da gremo tisti, ki iz Božje Katoliške razlogov delajo zapreke močnemu katoliškemu mladinskemu pokretu v Jugoslaviji. Mi mladi se zavedamo, da moramo iti preko zaprek, ki navadno izvirajo iz golih formalnosti. Z delom in odkritosrčnim programom, ki izvira iz globokoga poznavanja lastnega naroda, vsega njegovega življenja in čutenja, to je točka, od katere ne odstopimo. Temo, da so o tem prepričani tudi hrvatski dijaki in zato trdno upamo, da bomo v najkrajšem času z roko v roki utirali pot energičnemu katoliškemu pokretu v celi naši državi: "Naša je bodročnost!"

"Pački Orao" je plod dijaškega tečaja, ki se je vršil ob priložnosti izleta "Hrvatskega orlovskega saveza" na otoku Krk pačiji blizu Šibenika. Udeležilo se ga je okoli sedemdeset dijakov, med njimi tudi mnogo bogoslovcev, kar je posebno razveseljujoče. Odločili so se ti dijaki, da izvedejo na Hrvatskem ločitev duhov in misli Mahnićevih načel. Prepričani so, da bi bila usoda hrvatskega naroda prav drugačna, ako bi se bila ta ločitev izvedla že za Mahnićevega življenja. Na to pot so stopili sedaj s silno odločenostjo in njihovo težnjo ni voljo je najboljši izkazil šibenški škof dr. Mileta, ki je ob zaključku tečaja rekel: "Lano dober katolik je tudi dober Hrvat!" Lepa udeležba in izredna aktivnost orlov- dijakov in bogoslovcev na tem tečaju je porok, da bodo ravno ti vrli svet intelligence, ki bo delala skupno s Cerkvijo in tako uvedla v hrvatskem življenju načelo radikalnega izvajanja katoliških načel v vsem hrvatskem javnem življenju.

Mesečnik "Pački Orao" je pravilno dounel sluha, ki je prevladoval že na dijaškem tečaju kakor tudi na orlovskem izletu. Zato je sistem, s katerim izvaja okrožje program Mahnićevega radikalizma, gotovo najpravičnejši. List plinaja namreč nekaj

člankov iz Mahničeve ideologije, poleg tega pa še članke organizacijske vsebine. Treba je organizacije in njenega dela, brez organizacije ne bo šlo nikjer.

Hrvatskemu dijaskemu orlovskemu okrožju moremo mirno prerokovati, da bo z izvrševanjem svojega programa uspelo, ker je to nezogibna potreba Katoliškega pokreta v Jugoslaviji. Zato tudi lahko računamo na razumevanje vsega Katoliškega dijaštva v Jugoslaviji.

— Bratje, strastni pozdrav vam! —

B. Vel. Drabci.

Ko pada Katerinski naših bratov in sester, ga moramo vsi z ljubeznijo dvigati. —

Deset prostozidarskih lož mi Cerkvi in nam tako škodljivih, kakor en sam Katoličan z zlatim križcem okoli vratu in s cecaropapističnim pojmovanjem v duši. —

Ni vsakdo častnik v Kristusovi vojski, kdor Ardi, da je. —

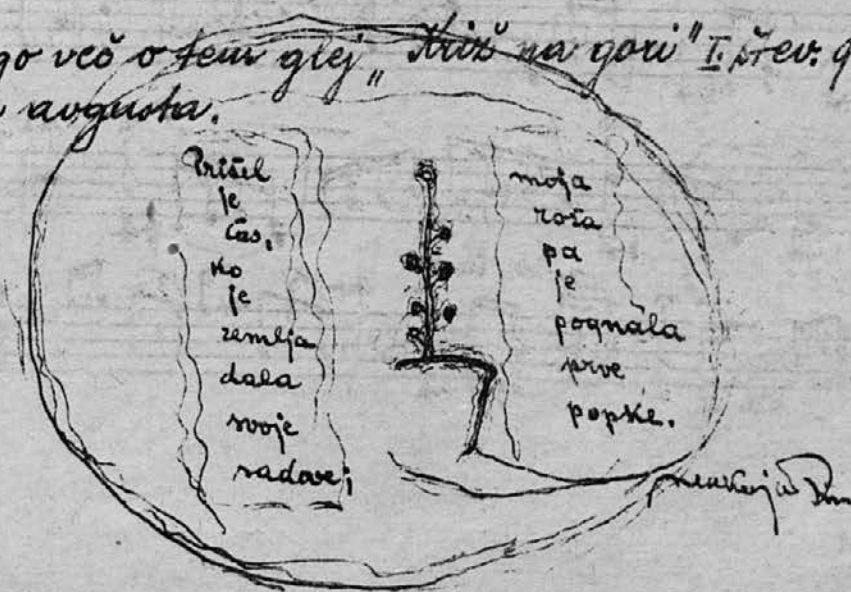
Mladi naj spoštujejo stare, ti pa naj skrbijo za razumevanje mlade. Kdor pa tega še ne more, ali več ne more, ta je za rezervo, in ne za napredalne čete. —

H. - e. Oljka, Sv. Primož in Karmnik so bili naši dnevi.

Tem in našim mladim bodi posvečena prihodnja številka.

Tečaj v Lici se je vršil od 9. - 13. avgusta. Drugo

ni še mnogo več o tem glej "Križ na gori" I. števil. 9-12 in "Slovenec" začetkom avgusta.

Pomladna romanca

F. F. Ačko, op. 114

Con fuoco

